

GTC Avenija 19, 22. februar 2012. godine

ENERGENTI I EKONOMSKI RAZVOJ SRBIJE

Mujo, Haso i njegova bukva

ŽELJKO PANTIĆ

Uvođenje gasa u domaćinstva u Srbiji, nekako se pokazuje kao uvođenje u zavisnost od heroina: u početku je besplatno, skoro džabe, na kraju prodaješ stan da bi platio račune i dugove. Tako se nakon početne cene gasa koja je bila skoro džabe, došlo do tačke da je centralno i individualno grejanje na gas postalo ubedljivo najskuplji vid grejanja, tako da umesto grejanja stanova, toplane sve više preuzimaju same stanove.

Govoreći na konferenciji Danas konferens centra, Milutin Prodanović, pomoćnik ministra infrastrukture i energetike Vlade Srbije, odsečno je odbacio mogućnost gradnje toplana koje spaljuju neregulirani otpad u Srbiji, uz kratku argumentaciju da je to "sistem grejanja koji Srbija ne može da plati, pošto je cena tog grejanja i gradnja tih toplana tolika da država ne može da je plati". Ostaje pitanje, zašto slična logika nije primenjena kada se planirala gasifikacija Srbije, pošto su doslovno stotine miliona evra bačene u vetar da bi se izgradile te silne toplane na gas, provukle na stotine kilometara cevi zbog kojih su se iznova i iznova prekopavale ulice širom gradova Srbije, sami građani su namamljeni da iz svog džepa plate od tri do pet hiljada evra samo za opremu potrebnu za grejanje na gas. Rezultat: Srbija se ponovo greje na struju, pošto je na kraju ove vešto smišljene kombinacije, jasno da cenu grejanja na gas možda mogu da plate bogatiji narodi Evrope, ali siromašni narod u Srbiji, očigledno ne. Ipak, srpske gasofile to uopšte ne zbunjuje. Srbija gas preuzima preduzeća koja ne mogu da plate gas, toplane uzimaju stanove umesto neplaćenih računa za centralno grejanje na gas, ali to ne znači da se gasifikacije na nastavlja punom parom, tako da se novi milioni evra državnog novca na siromašnom jugu Srbije troše za gasifikaciju, čiju krajnju cenu ni Beograđani više ne mogu da plate. Dok naravno, gradnja toplana koje spaljuju pelete ili otpad ne dolazi u obzir pošto je to skupo. "Srbija to ne može da plati". O novcu za nove termoelektre i hidrocentrale, da ne govorimo. Nije bilo čak ni 30 miliona evra za kupovinu štedljivih sijalica koje bi bile podeljene stanovništvu i koje bi smanjile potrošnju struje taman toliko da ne mora da se ugasi privreda na dve nedelje i napravi šteta merena stotinama miliona evra.

Posledica ovakvog uništavanja sopstvene države, postala je očigledna tokom ovogodišnje zime, kada je nivo potrošnje struje premašio nivo tokom gasne krize 2009. godine, kada Srbija uopšte nije imala gas, zbog problema između Rusije i Ukrajine. Dakle, potrošnja gasa u Srbiji je postala toliko skupa, da su ljudi u Srbiji potrošili struje više tokom ove zime,

nego tokom zime 2009. godine kada gasa uopšte nije ni bilo. Umesto da plaćaju astronomske račune koje su im pripremili srpski gasofili, građani Srbije sve češće na divlje seku šume, uvode konverterske klima uređaje, ili se vraćaju grejanju na uglj. Ipak, ako imate tu nesreću da se nađete u sistemu centralnog grejanja, vi više ne možete ni da se skinete sa tog sistema, i ostaje vam da čekate da ispunite kvotu dugova koja vas kvalifikuje za to da vam toplana preuzme stan. Siroti građanin Čačka, koji je hteo da se spali zbog plenidbe stana na ime računa za centralno grejanje, dugovao je preko 700 hiljada dinara na ime višegodišnjeg "neplaćanja" računa za grejanje. Ipak, pravo pitanje nije da li oni koji ne plaćaju treba da plate, već kako je moguće da ga toplane nisu isključile već nakon tri meseca neplaćanja grejanja. Onda dolazimo do ključne tačke: taj građanin Čačka jednostavno nije mogao da plati račune, niti je mogao da se skine sa sistema centralnog grejanja, tako da je na taj način gasifikacija Srbije postala nešto što nije stvar izbora, već nasilnog nametanja gasnog harača koji ili ima da se plati ili ostaješ bez stana, samo je pitanje vremena koliko toplana treba da sačeka. Sistem centralnog grejanja u Srbiji je na ivici ekonomskog kolapsa, energija se rasipa na sve strane, uvođenje sistem grejanja po utrošku u stotine hiljada stanova toliko je visoka da je jefitnije napraviti dve potpuno termoelektre, a postojeća cena koju veliki broj građana ne može da plati, debelo je ispod tržišne. "Kupujemo za dva dinara, prodajemo za

jedan, i neko očekuje da Srbija gas ima dobiti", kaže direktor Srbija gasa. Umesto priče o dobiti Srbija gasa, možda je još bolje pitanje zašto uopšte i uvozimo gas, ako je jasno da ni žestoko depresiranu cenu građani ne mogu da plate, država tone u stotine i stotine miliona evra duga prema isporučiocima gasa, čak je i aranžman sa MMF ostao na ledu zbog sumnje u

Haso ide šumom i nosi bukvu, Mujo ga pita šta će mu bukva, a Haso kaže da mu bukva treba da kada naiđe na medveda može da je baci i da lakše beži. Građani Srbije već danas žive jednu nimalo smešnu verziju tog vica, tako da se ispostavlja da desetine hiljada ljudi, koji su žestoko platili uvođenje gasa, sada shvataju da im je to bilo potrebno koliko i Hasi njegova

novca za održavanje sistema, a kamoli za nove investicije, ali je sasvim jasno da ta cena ne može naviše upravo zbog cene centralnog grejanja, pošto ako bi na snazi ostao režim po kome grejanje niti možete da platite, niti možete da ukinete, a na sve dodali i realno povećanje cena struje od 60 posto, u bankrot bi otklizalo preko pola Srbije. Srbija nema nikakav interes da stimuliše uvoz gasa subvencijama, a forsira tržišne cene struje koja je domaći energent i koja Srbiji donosi 100 posto prihoda, za razliku od gasa, gde se praktično sav novac šalje van zemlje. Srbija ima interes da bude zemlja preko koje će gasovodi prenositi gas do država koji tu cenu mogu da plate, tako da nema sumnje da bi bilo korisno da i Južni tok i Nabuko prođu preko Srbije. Kada je reč o potrošnji gasa u samoj Srbiji, jedino realno rešenje je da se cena gasa podigne na tržišni nivo, pa ko može to da plati, neka plaća, a da se i cena struje postepeno podiže do nivoa realne cene, a da razlika u prihodu od veće cene struje ne završi u potrošnji na bonuse i zarade u EPS-u, već da se investira u gradnju novih elektroenergetskih postrojenja. Samo tako, došlo bi i do veće zaposlenosti, novih hiljada ljudi koji bi našli svoj posao na gradnji novih termoelektrana, hidrocentrale ili toplana za spaljivanje nereguliranog otpada, poput one za koju je Grad Užice upravo raspisao tender. Samo pod tim uslovima, energetski sektor u Srbiji bio bi generator ekonomskog razvoja, a ne sredstvo uvođenja države, privrede i građana u dužničko ropstvo.

Nastavak gasifikacije čiju realnu cenu građani i privreda evidentno ne mogu da plate, poput je vica o Muji i Hasi, u kome Haso ide šumom i nosi bukvu, Mujo ga pita šta će mu bukva, a Haso kaže da mu bukva treba da kada naiđe na medveda može da je baci i da lakše beži. Građani Srbije već danas žive jednu nimalo smešnu verziju tog vica, tako da se ispostavlja da desetine hiljada ljudi, koji su žestoko platili uvođenje gasa, sada shvataju da im je to bilo potrebno koliko i Hasi njegova bukva, i da su uveli grejanje na gas samo da bi kada dođe zima, mogli lakše da pređu na grejanje na struju.

sposobnost države da iz realnih izvora pokrije državne garancije za dugove Srbija gasa prema Gaspromu. Šta bi bilo ako bi građani trebali da plate realnu cenu grejanja na gas? Šta bi bilo kada bi Srbija gas "kupovao za dva dinara i prodavao za dva dinara", makar i ne bio na dobitku? Odgovor je jasan, bio je takav i pre početka gasifikacije: U Srbiji se po realnim cenama, na gas ne bi grejao niko. Nastavak gasifikacije čiju realnu cenu građani i privreda evidentno ne mogu da plate, poput je vica o Muji i Hasi, u kome

va bukva, i da su uveli grejanje na gas samo da bi kada dođe zima, mogli lakše da pređu na grejanje na struju. Kolateralna šteta ove zgodno smišljene kombinacije srpskih gasofila, upravo je EPS. Srbija decenijama ne gradi nove termoelektre i hidrocentrale, uz ogroman novac iz stranih donacija postojeći kapaciteti su unapređeni do tačke da jedva mogu da podnesu sve veću potrošnju struje i leti i zimi, ali i taj prag pucanja izdržljivosti jako je blizu. Cena struje je najniža u Evropi, ne ostaje dovoljno

Cena struje ne sme da bude socijalna kategorija, zaključili učesnici Danasove konferencije

EPS-u potrebno oko 90 miliona evra investicija godišnje

Gojko Vlaović

Cena električne energija u Srbiji mora da bude realna i održiva. To je jedan od najefikasnijih načina da se reši problem prekomerne potrošnje, a s druge strane, Elektroprivreda Srbije bi zahvaljujući tome mogla da obnavlja i održava svoja proizvodna postrojenja i da bude zamajac celokupnog privrednog razvoja zemlje, jer veće aktivnosti EPS-a znače i više posla za privredu, zaključeno je na konferenciji „Energenti i ekonomski razvoj Srbije“ koju je organizovao Danas konferencijom. Učesnici tog skupa pokušali su da daju i odgovore na pitanja poput onog: Da li su aktuelne cene centralnog grejanja ekonomski održive i na koji način ugrožavaju ekonomski razvoj privrede u celini? Ništa manje aktuelna nisu ni sledeća pitanja: Da li privreda i građani mogu da plate cene centralnog grejanja na gas i mazut, kao i da li je prema Ustavu Srbije moguće obavezati bilo koga da plaća centralno grejanje, čak i ako ne želi da je koristi? U tom kontekstu posmatrano, zanimljivo je i pitanje: Može li se desiti da zbog nemogućnosti građana i privrede da se isključe sa sistema centralnog grejanja, dođe do bankrotstva velikog broja domaćinstava i preduzeća u Srbiji, kao i to da li je elektroenergetski sistem spreman da podnese masovni prelazak građana na grejanje na struju. Panelisti koji su dali svoj doprinos radu prošlonedeljne konferencije pokušali su razreše i dilemu - da li je gasifikacija Srbije ekonomski održiva ili

predstavlja model po kome se veliki deo privrede i građana uvodi u dužnički odnos sa isporučiocima mazuta i gasa koji nikada neće moći da plate i zašto Srbija investira ogroman novac u gasifikaciju, a gotovo ništa u domaće energetske izvore poput biomase ili spaljivanja nereciklabilnog otpada. Malo svetla u prilično sumornu energetska realnost uneo je Aca Marković, predsednik Upravnog odbora EPS-a, koji je, pozivajući se na podatke da se u Srbiji proizvodi 36 miliona kilovat-sati električne energije, izjavio da nema razloga za strah da će biti nestajanja struje. Prema njegovim rečima, preduzete su sve mere da se održi proizvodnja i dobije dovoljno uglja iz baseina Kolubara i Kostolac. - Srbija uvozi 80 odsto nafte i 90 odsto gasa, ali kada je reč o električnoj energiji, u boljem je položaju od nekih zemalja Evropske unije. To se pokazalo i tokom ledenih dana, kada je sistem, zahvaljujući interkonektivnim dalekovodima koji su omogućavali stabilan protok struje, dobro funkcionisao. Činjenica je da je u višednevnom „ledenom talasu“, koji je zapljusnuo i Srbiju, čak devet puta premašen rekord u potrošnji struje zabeležen u januaru 2009. godine, u vreme gasne krize - istakao je Marković. On je ukazao i na to da EPS beleži stalni trend povećanja potrošnje struje, zbog čega je do 2020. godine planirano ulaganje u niz novih projekata, pre svega u izgradnju hidroelektrana na Drini, Ibru, Đerdapu, Bistrici, kao i termoelektrana u Obrenovcu, Kostolcu i Kolubari. Do 2020. godine očekuje se rast vršnog opterećenja do 700 megavata. Istovremeno do tada je potrebno iz rada is-

ključiti stare elektrane kako bi se ispunili ekološki zahtevi. - Potrebe za energijom, osim uvozom, moguće je pokriti i izgradnjom novih kapaciteta, odnosno termoelektrana, hidroelektrana, gasnih i termoelektrana na kogeneraciju, kao i ulaganjima u obnovljive izvore. Kada je reč o potrošnji, treba naglasiti da je ukupna potrošnja energije u Srbiji na nivou od 15 miliona tona ekvivalentne nafte - podsetio je Marković. On se osvrnuo i na strateške projekte u distributivnoj delatnosti i u tom kontekstu naglasio da je potrebna rekonstrukcija i prilagodavanje postojeće merne infrastrukture, kao i preuzimanje, ali i rekonstrukciju, modernizaciju i revitalizaciju, trafostanica 110 X/kV od Elektromreže Srbije. Neophodno je, takođe, drvene stubove zameniti betonskim. Procenjuje se da je potrebno zameniti 100.000 betonskih stubova. Kada je reč o potrebnim investicijama Elektroprivrede Srbije u narednih deset godina, ističe Marković, računice pokazuju da je potrebna suma od 90 miliona evra, odnosno oko 90 miliona evra godišnje. Milutin Prodanović, pomoćnik ministra infrastrukture i energetike Srbije, podsetio je da je pre sedam godina formirana Radna grupa za razmatranje i praćenje situacije u vezi sa snabdevanjem energijom i energentima, kako bi se predupredili problemi koji mogu nastati tokom zimske sezone. U uslovima izuzetno niskih temperatura, sa kojima smo suočeni ove

godine Radna grupa se starala da se održi elektroenergetski sistem zemlje. - U medijama se mnogo pisalo o tome da postoje planovi za restrikcije i redukcije struje. Pa, sasvim je normalno da postoje takvi planovi, koji bi se realizovali ukoliko se proceni da nije moguće održati stabilnost elektroenergetskog sistema. Osim toga, postojanje takvih planova ukazuje na odgovornost nadležnih i spremnost da se uhvate u koštac sa problemima koji nastaju u vanrednim situacijama. Mi smo bili suočeni sa veoma niskim temperaturama i pitanje je da li bi elektroenergetski sistem izdržao da je ovakvo vreme potrajalo još deset dana - rekao je Prodanović. Uz konstataciju da su se u periodu neobičajeno niskih temperatura potrošači, u nešto većoj meri, grejali na struju, Prodanović je istakao da bi trebalo sagledati razloge za podizanje cene tog energenta „kako bi se moglo razmišljati o investicijama u elektroenergetiku“. On je dodao da je uprkos povećanoj potrošnji, čak 96,7 odsto elektroenergetskih kapaciteta bilo u pogonu, zahvaljujući, pre svega, ulaganjima u njihovu revitalizaciju. - Tako niska cena električne energije onemogućava izgradnju novih proizvodnih postrojenja. Ako se struja koristi za grejanje, u tom slučaju mora da bude najskuplji energent. Zbog toga je potrebno zalagati se da struja u Srbiji dobije tržišnu cenu. Podizanjem cena struje za nekoliko evrocenit stvorili bi se uslovi za izgradnju novih postrojenja i to bi bila pokretačka snaga privrede. Drugim rečima, preko EPS-a ne bi trebalo da se vodi socijalna politika. Toj kompaniji treba omogućiti da radi i zarađuje kako bi remontovala postrojenja i gradila nova, dok socijalnu politiku u elektroenergetici treba da vodi država formiranjem socijalnih karata - kazao je Petrović. Aleksandar Vasiljević, izvršni direktor Javnog preduzeća Srbijašume ukazao je na činjenicu da u Srbiji čak oko 1,6 miliona domaćinstava poseduje šume. Taj podatak jasno ukazuje na to kako svoje domove zagrevaju oni građani koji se ne greju na daljinsko grejanje, već 100 godina unazad naplata se vrši isključivo prema isporučenoj energiji - podsetio je Stojanović i zaključio da treba insistirati na merenju, jer se na taj način postiže kontrola troškova kod obe strane - isporučioca i kupca.

Aca Marković, predsednik Upravnog odbora EPS-a

Srbija uvozi 80 odsto nafte i 90 odsto gasa, ali kada je reč o električnoj energiji u boljem je položaju od nekih zemalja Evropske unije. To se pokazalo i tokom ledenih dana kada je sistem, zahvaljujući interkonektivnim dalekovodima koji su omogućavali stabilan protok struje, dobro funkcionisao. Činjenica je da je čak devet puta premašen rekord u potrošnji struje zabeležen u januaru 2009. godine, u vreme gasne krize.

Milutin Prodanović, pomoćnik ministra infrastrukture i energetike

U periodu neobičajeno niskih temperatura potrošači su se u nešto većoj meri grejali na struju, pa bi imajući to u vidu, trebalo sagledati razloge za podizanje cene tog energenta kako bi se moglo razmišljati o investicijama u elektroenergetiku. Uprkos povećanoj potrošnji, čak 96,7 odsto elektroenergetskih kapaciteta bilo je u pogonu, zahvaljujući, pre svega, ulaganjima u njihovu revitalizaciju.

Dejan Stojanović, član Saveta za energetiku Republike Srbije

Treba insistirati na naplati toplotne energije po trošku. To ne znači da će grejanje biti jeftinije, jer će svaki potrošač plaćati onoliko energije koliko i potroši. Inače, na daljinski sistem priključeno je oko 600.000 domaćinstava, instalisan kapacitet iznosi 6.700 toplotnih megavata, dok je za nabavu energenata koji su neophodni za rad 57 toplana potrebno izdvojiti oko 300 miliona evra godišnje.

Slobodan Petrović, sekretar Udruženja za energetiku PKS

Cena struje u Srbiji najniža je u regionu i upravo je to osnovni razlog za prekomernu potrošnju. Prema tome, ako se struja koristi za grejanje, morala bi da bude najskuplji energent i trebalo bi se zalagati da dobije bar tržišnu cenu. Podizanjem cena struje za nekoliko evrocenit stvorili bi se uslovi za izgradnju novih postrojenja i to bi bila pokretačka snaga privrede. Drugim rečima, preko EPS-a ne bi trebalo da se vodi socijalna politika.

Aleksandar Vasiljević, izvršni direktor JP Srbijašume

U Srbiji čak oko 1,6 miliona domaćinstava poseduje šume a za ogrev se godišnje potroši oko 3,5 miliona kubnih metara drveta, što je veoma neracionalna potrošnja s obzirom na to da se šumska biomasa može, mnogo racionalnije, koristiti. To, međutim, podrazumeva upotrebu peleta ili briketa, kosogorevanje ili potpunu zamenu težih ulja za loženje ili uglja kao goriva u toplanima i proizvodnju struje korišćenjem ostataka iz poljoprivrede i šumarstva.

ENERGENTI I EKONOMSKI RAZVOJ SRBIJE

97 % KAPACITETA
U ledenom talasu koji nas je zadesio, postrojenja su radila sa 97% kapaciteta. Da su niske temperature potrajale još deset dana, naši sistemi ne bi izdržali.

35 MILIJARDI kWh
U proteklih deset godina potrošnja električne energije na godišnjem nivou je skočila sa 30 na 35 milijardi kWh, što ne bi bilo moguće da nije povećana proizvodnja. Termoelektrane Nikola Tesla proizvode oko 20 milijardi kWh, što je rekordna proizvodnja.

14.3 % RAST POTROŠNJE
Za period 2012-2020 godine predviđa se rast ukupne potrošnje električne energije za 14,3%. U Srbiji, cene električne energije za domaćinstva i industriju su najniže u Evropi.

90 % GASA SE UVOZI
Srbija uvozi 80% nafte i 90% gasa, a sama proizvode 680 hiljada tona nafte i oko 260 miliona m3 gasa za godinu dana. Oko 1.600.000 domaćinstava ne koriste nijedan od sistema grejanja i oni najčešće upotrebljavaju drva.

900 MILIONA EVRA
U periodu od deset godina potrebno je preko 900 miliona evra, odnosno 90 miliona evra godišnje za realizaciju budućih projekata u sektoru energetike. Za nabavku energenata za jednu grejnu sezonu u Srbiji potrebno je oko 300 miliona evra.

Marija Lukić

godine Radna grupa se starala da se održi elektroenergetski sistem zemlje. - U medijama se mnogo pisalo o tome da postoje planovi za restrikcije i redukcije struje. Pa, sasvim je normalno da postoje takvi planovi, koji bi se realizovali ukoliko se proceni da nije moguće održati stabilnost elektroenergetskog sistema. Osim toga, postojanje takvih planova ukazuje na odgovornost nadležnih i spremnost da se uhvate u koštac sa problemima koji nastaju u vanrednim situacijama. Mi smo bili suočeni sa veoma niskim temperaturama i pitanje je da li bi elektroenergetski sistem izdržao da je ovakvo vreme potrajalo još deset dana - rekao je Prodanović. Uz konstataciju da su se u periodu neobičajeno niskih temperatura potrošači, u nešto većoj meri, grejali na struju, Prodanović je istakao da bi trebalo sagledati razloge za podizanje cene tog energenta „kako bi se moglo razmišljati o investicijama u elektroenergetiku“. On je dodao da je uprkos povećanoj potrošnji, čak 96,7 odsto elektroenergetskih kapaciteta bilo u pogonu, zahvaljujući, pre svega, ulaganjima u njihovu revitalizaciju. - Tako niska cena električne energije onemogućava izgradnju novih proizvodnih postrojenja. Ako se struja koristi za grejanje, u tom slučaju mora da bude najskuplji energent. Zbog toga je potrebno zalagati se da struja u Srbiji dobije tržišnu cenu. Podizanjem cena struje za nekoliko evrocenit stvorili bi se uslovi za izgradnju novih postrojenja i to bi bila pokretačka snaga privrede. Drugim rečima, preko EPS-a ne bi trebalo da se vodi socijalna politika. Toj kompaniji treba omogućiti da radi i zarađuje kako bi remontovala postrojenja i gradila nova, dok socijalnu politiku u elektroenergetici treba da vodi država formiranjem socijalnih karata - kazao je Petrović. Aleksandar Vasiljević, izvršni direktor Javnog preduzeća Srbijašume ukazao je na činjenicu da u Srbiji čak oko 1,6 miliona domaćinstava poseduje šume. Taj podatak jasno ukazuje na to kako svoje domove zagrevaju oni građani koji se ne greju na daljinsko grejanje, već 100 godina unazad naplata se vrši isključivo prema isporučenoj energiji - podsetio je Stojanović i zaključio da treba insistirati na merenju, jer se na taj način postiže kontrola troškova kod obe strane - isporučioca i kupca.

energenata. Na daljinski sistem priključeno je oko 600.000 domaćinstava, instalisan kapacitet iznosi 6.700 toplotnih megavata, dok je za nabavku energenata koji su neophodni za rad 57 toplana potrebno izdvojiti oko 300 miliona evra godišnje. Toplotni izvori u Srbiji stari su oko 25 godina i treba ih modernizovati. Tokom hladnih dana 33 toplane su radile 24 sata, a ostalih 24 su bile u pogonu duže nego obično - potvrdio je Stojanović. Prema njegovoj oceni u svakoj od tri celine sistema daljinskog grejanja (toplotni izvori, distributivni sistem, toplotno predajne stanice) uočavaju se određeni problemi. Tako, recimo, toplotne izvore karakteriše nizak stepen iskorišćenosti, u distributivnom sistemu su prisutni veliki gubici pripremljene i zagrejane vode a u toplotno predajnim stanicama nema merenja toplotne energije, nema regulacije i kontrole, pa samim tim nema ni interesa za štednju toplotne energije. - Neadekvatne cene usluga sistema daljinskog grejanja godinama onemo-

gućavaju rad na ekonomskim principima. Čuvanje socijalnog mira bez elementarnih ekonomskih principa u godinama koje dolaze dovešće do potpune devastacije sistema daljinskih grejanja čije se stanje može popraviti samo modernizacijom. Svaki dan odlaganja rešavanja problema udaljava nas od konačnog cilja. U razvijenim zemljama, koje imaju tradiciju uređenih sistema grejanja, već 100 godina unazad naplata se vrši isključivo prema isporučenoj energiji - podsetio je Stojanović i zaključio da treba insistirati na merenju, jer se na taj način postiže kontrola troškova kod obe strane - isporučioca i kupca.

Izvori topline

U sistemu daljinskog grejanja najviše se koriste prirodni gas, mazut i uglj pri čemu je udeo prirodnog gasa 56 odsto, mazuta 30 odsto dok je uglj zastupljen sa 14 odsto. Toplotni izvori, međutim, uglavnom nisu osposobljeni za rad u automatskom režimu, ostvaruju nizak stepen korisnog dejstva - tek 1.000 sati godišnje rade punim instaliranim kapacitetom. Koliko je to nizak nivo iskorišćenosti govori podatak da godina ima 8.760 sati.

revitalizaciju. - Tako niska cena električne energije onemogućava izgradnju novih proizvodnih postrojenja. Ako se struja koristi za grejanje, u tom slučaju mora da bude najskuplji energent. Zbog toga je potrebno zalagati se da struja u Srbiji dobije tržišnu cenu. Podizanjem cena struje za nekoliko evrocenit stvorili bi se uslovi za izgradnju novih postrojenja i to bi bila pokretačka snaga privrede. Drugim rečima, preko EPS-a ne bi trebalo da se vodi socijalna politika.

INSTITUCIONALNI PARTNERI

KORPORATIVNI PARTNERI

Danas
CONFERENCE
CENTER

KONFERENCIJA
broj 67

Sreda, 7. mart 2012.

Javno-privatno partnerstvo i infrastrukturni projekti

Koliko je dugoročno održiv model finansiranja infrastrukturnih projekata kroz kreditno zaduživanje, posebno u svetlu visoke zaduženosti Srbije? Da li je javno-privatno partnerstvo najbolji način da se obezbedi ekonomski održiv model investicija u različite infrastrukturne projekte? Kako se modeli ovakvih investicija u sektoru komunalnih usluga realizuju u razvijenim ekonomijama? Kako obezbediti kredibilan sistem kontrole koji bi sprečio zloupotrebu procesa javno-privatnog partnerstva? Kako se proces javno-privatnog partnerstva može iskoristiti kao oruđe unapređenja ravnog regionalnog razvoja Srbije? Da li će pozitivna primena javno-privatnog partnerstva unaprediti investicionu privlačnost Srbije?

Institucionalni partner konferencije

Sreda, 9. maj 2012.

Ekonomska primena reciklata u Srbiji

Kako u razvijenom svetu države pozitivno diskriminišu ekonomsku primenu reciklata u različitim segmentima ekonomije? Zašto domaće kompanije koje plasiraju proizvode od reciklata na tržištu Srbije, često lakše nalaze tržište van zemlje? Koja je uloga reciklažne industrije u obezbeđivanju sirovine za masovnu proizvodnju proizvoda od reciklata, i koje vrste proizvoda od reciklata iz Srbije već danas nalaze mesto na najzahtevnijim evropskim i svetskim tržištima? Koji modeli primene reciklata postoje u putnoj infrastrukturi, građevinarstvu, sportskoj infrastrukturi ili prehrambenoj industriji? Koji su problemi u primeni seta ekoloških zakona u oblasti reciklaže ambalažnog otpada i koji je uticaj ekonomske krize u ovom procesu?

Partner panel diskusije

Institucionalni partner konferencije

KONFERENCIJA
broj 72

KONFERENCIJA
broj 68

Sreda, 7. mart 2012.

Javno-privatno partnerstvo i sportska infrastruktura

Zašto je javno-privatno partnerstvo jedan od glavnih modela finansiranja gradnje sportskih objekata u razvijenom svetu? Zašto čak ni u najrazvijenijim državama sveta ne postoji sport koji je dovoljno isplativ da može da finansira stadione i sportske arene samo od prihoda vezanih za sportske događaje? Da li je gradnja multifunkcionalnih sportskih objekata jedan od načina da se privuku novi investitori u sektor maloprodaje i tako snize cene velikog broja proizvoda i usluga u Srbiji? Da li je investiranje državnog novca u rekonstrukciju sportskih objekata bez ikakve druge svrhe ekonomski održivo u svetlu krize javnih finansija u Evropi? Treba li država da investira novac u komercijalne sportove ili treba da kroz model javno-privatnog partnerstva stvori okvir za privatne investicije?

Institucionalni partner konferencije

Sreda, 23. maj 2012.

Industrija turizma i spoljnotrgovinski deficit Srbije

Kako profilisati ponudu domaće turističke industrije tako da generiše veći priliv po osnovu stranih posetilaca? Zašto su neki turistički centri napredovali, a neki nazadovali nakon vizne liberalizacije? Da li veliki strani turoperatori na tržištu Srbije mogu biti faktor razvoja domaće industrije turizma, a ne samo faktor unapređenja kvaliteta usluga vezanih za putovanja van Srbije? Koliko građani Srbije potroše na turistička putovanja u inostranstvu i koji je udeo te potrošnje u ukupnom spoljnotrgovinskom deficitu Srbije? Koji model poreske i fiskalne politike može biti primenljiv u procesu privlačenja investicija u turističke destinacije u Srbiji i koja je uloga javno-privatnog partnerstva u tom procesu? Koja je uloga ozbiljnog ulaganja u industriju zabavnih i akva parkova u gradovima širom Srbije na unapređenje nivoa prihoda od turizma?

Institucionalni partner konferencije

KONFERENCIJA
broj 73

KONFERENCIJA
broj 69

Sreda, 21. mart 2012.

Fiskalna nedisciplina i državni budžet Srbije

Da li je sistem javnih finansija Srbije održiv ukoliko plaćanje poreza i doprinosa na zarade zaposlenih bude i dalje stvar lične savesti poslodavaca, a ne ozbiljnog zakonskog sistema države? Hoće li zdravstveni sistem i sistem penzionih i socijalnih davanja biti prvi elementi državnog sistema Srbije koji će biti ugroženi fiskalnom nedisciplinom? Zašto vlast u Srbiji subvencionise i nagrađuje povlasticama privredne subjekte i građane koji ne plaćaju redovno svoje obaveze, dok nema nikakvih ozbiljnih subvencija za privredne subjekte i građane koji redovno plaćaju sve svoje zakonske obaveze? Kako siva ekonomija utiče na održivost sistema javnih finansija i na koji način ugrožava onaj deo zaposlenih koji rade legalno? Koliko dugo će Srbija imati dovoljno novca da servisira svoje budžetske obaveze ukoliko se nastavi sa postojećim trendovima poreske evazije?

Institucionalni partner konferencije

Četvrtak, 7. jun 2012.

Ekonomija zabave - Investicioni modeli ekonomskog razvoja

Da li investicije u akva parkove predstavljaju model razvoja turističke industrije malih gradova u Srbiji? Zašto je industrija zabavnih parkova jedan od najuspešnijih modela razvoja turističke ponude zemalja koje nemaju more ili neke druge prirodne atrakcije? Koji modeli zabavnih parkova, igraonica i drugih zabavnih centara pokazuju najbolje rezultate poslovanja u Srbiji? Koje su specifičnosti tržišta Srbije kada je reč o investicijama u zabavne sadržaje? Koja je uloga industrije zabave koja uključuje životinjski svet, u unaređenju turističke ponude gradova Evrope, i koji investicioni modeli su se pokazali najpraktičnijim i najisplativijim? Koja je uloga proizvođača opreme za zabavne centre i akva parkove u jačanju kapaciteta ekonomije zabave i koji broj radnih mesta je moguće kreirati u ovoj oblasti?

Institucionalni partner konferencije

KONFERENCIJA
broj 74

KONFERENCIJA
broj 70

Sreda, 4. april 2012.

Marginalne grupe i sistem socijalnih davanja

Da li je postojeći sistem socijalnih davanja dugoročno održiv i koji broj korisnika može biti ponovo uključen u sistem privredivanja? Zašto je trend prevremenog penzionisanja ekonomski neodrživ i zašto država ozbiljnije ne investira u zapošljavanje ljudi koji su u poznim godinama, ali su još mladi za penziju? Da li država treba da stimulise zapošljavanje u marginalnim društvenim grupama na tržištu rada ili da pozitivno diskriminiše proizvođače kompanija iz sektora socijalnog preduzetništva u procesu javnih nabavki? Da li bez adekvatnog sistema uključivanja marginalnih grupa na tržište rada ima dugoročno održivog sistema socijalnih davanja, i može li se desiti da zbog nepostojanja državne strategije, zbog neodrživosti socijalnih budžeta, bez primanja ostane i onaj deo korisnika koji ne može da radi? Da li je cena pozitivnih poreskih stimulacija za preduzeća socijalnog preduzetništva niža od cene plaćanja socijalnih davanja ili penzija ljudima koji i dalje mogu da rade i privređuju?

Institucionalni partner konferencije

Četvrtak, 7. jun 2012.

Ekonomija zabave - Tehnologija i ekonomski razvoj

Koja je uloga naprednih tehnologija filmske industrije u razvoju zabavnih parkova i centara u svetu? Da li je nove 3D ili 6D tehnologije filmske industrije vraćaju ljude u bioskope, i koji su rezultati operatora zabavnih centara koji uključuju napredne bioskope u Beogradu? Kako nove 6D tehnologije filmske industrije postaju ozbiljan generator prihoda ne samo u bioskopima, već i u zabavnim parkovima i zoo vrtovima širom sveta? Da li bioskopi u Srbiji propadaju ili propadaju samo oni bioskopi koji ne prate tehnološki razvoj? Koji godišnji prihod generiše industrija naprednih bioskopa u Srbiji, i koliko savremena tehnologija filmske industrije obesmišljava pirateriju u ovoj oblasti? Koji prihod generiše prateći sadržaji u industriji naprednih bioskopa?

Institucionalni partner konferencije

KONFERENCIJA
broj 75

KONFERENCIJA
broj 71

Četvrtak, 19. april 2012.

Poljoprivreda i globalni trendovi cena hrane

Koja je uloga globalnog rasta cena sirovina na tržištu poljoprivrednih proizvoda u procesu dugoročnog ekonomskog razvoja Srbije? Hoće li poljoprivreda postati ozbiljan generator prihoda za ekonomiju ili faktor rasta cena i inflacije u Srbiji? Kako stvoriti investicioni okvir za tehnološko unapređenje poljoprivredne proizvodnje u Srbiji i podizanje nivoa prihoda po tom osnovu? Kako rast cena sirovina utiče na konditorsku industriju i proizvoda sokova i može li se očekivati ozbiljan rast cena u ovoj oblasti? Da li je globalni trend rasta cena poljoprivrednih proizvoda jedan od retkih mogućnosti za generisanje ozbiljnih izvoznih prihoda i kako država može da pomogne u tom procesu? Koji je realan nivo državnih subvencija u poljoprivredi koji može da se projektuje u svetlu globalne i lokalne ekonomske recesije?

Partner panel diskusije

Institucionalni partner konferencije